

Andet at skaffe paa dette Sted, end at drage Omsorg med, at der ikke fra denne toldbestyttede Enklave smugles ind i det øvrige Land. Man kunde sige, at Frihavnen er et udvidet Frilager. Det er ogsaa rigtigt; men den er noget Mere. Diemedet med en Frihavn skulde navnlig være dette, at man der uhindret af Toldvæsenet og uden at erlægge Toldafgift, som jo i høi Grad tynger paa Varernes Værdi, og uden at erlægge Told af det Svind, som Varerne altid ere underkastede, naar de have ligget i nogen Tid, frit kunde disponere over de Varer, som bleve oplagte paa dette Sted, dels til Udførselse til Udlandet og dels, mod Erlæggelse af Told til den danske Stat, til Indførselse i Indlandet. I de senere Aar har der udviklet sig en ikke ringe Mellemhandel, Transitthandel med oversøiske Produkter her paa Markedet, navnlig amerikanske Varer, saasom Mais, Jædt og Flæsk, der foreløbig destineres her til Kjøbenhavn og herfra omlades i mindre dybtgaaende Skibe, for at føres til Østersøhavnene eller de danske Provindshavne. Denne Mellemhandel vil sikkert kunne udvides i ikke ringe Grad, og man har ogsaa tænkt sig Muligheden af, at der fra de russiske Havne, som lukkes tidligt i Efteraaret af Icen og aabnes sent om Foraaret, kunde komme en stor Indførsel af Kornvarer, Trævarer, Hør, Hamp og desl., som kunde blive oplagt paa en saadan Frihandelsplads før senere at blive ført til de Steder, hvortil de ere solgte. Der er ingen Tvivl om, at en saadan Trafik vilde kunne udvikle sig her til stor Fordel for Handelsstanden og for det hele Land. Handelsstanden har i sin Betænkning troet at kunne blive staaende herved og har, som det synes, kun gjort Krav paa en mindre Plads ud for Blindeinstituttet til Frilager. Der er imidlertid andre Kjøbmænd, som have et noget videre Syn paa, hvad der er det Rette. Jeg skal saaledes minde om en lille Bøg af Direktør Rud. Schmidt, som udkom for nogle Maaneder siden, idet der netop heri udvikles et noget større Syn paa denne Sag. Medens Handelsstandens Betænkning ikke mener, at der vilde kunne udvikle sig en egentlig Fabrikdrift i en saadan Frihavn, tror Forfatteren, navnlig efter hamborgske Erfaringer, at naar vi først fik et saadant fredlyst Territorium af en

nogenlunde betydelig Størrelse, vilde der herpaa kunne udvikle sig en egentlig Fabrikdrift efter en temmelig storartet Maalestof. Jeg tror, han har Ret deri, og at der ikke er saa faa Fabrikationer, der for Diebliffet ikke generes saa lidet af Toldvæsenet. For at nævne en mindre Fabrikation skal jeg blot henpege paa Møbelfabrikationen, som bruger en Mængde i høi Grad toldpligtige Varer. Naar den kunde undgaa Toldvæsenet, undgaa den Gene, som det altid medfører at fortolde en Vare og føre den ind paa sit Lager, saa tror jeg, at denne Fabrikation, der hos os har taget temmeligt stort Opving i de senere Aar, strax vil benytte Frihavnen. Der er ogsaa andre større Virksomheder, som jeg antager, vilde kunne henlægges hertil, f. Ex. Sulferraffinaderier. Jeg har set, at Sulfurfabrikerne klage meget stærkt over de Byrder, der hvile paa dem fra Toldvæsenets Side, idet der til dem stilles saa store Fordringer, at deres Driftskapital i høi Grad formindskes. Kunde de derimod uden Toldvæsenets Mellemkomst modtage Sukkeret paa en Frilagerplads, forarbejde det her til Brug for Publikum og først saa sende det hen til Forbrugerne i Udlandet eller Indlandet, og i sidste Tilfælde først saa fortolde Varen, saa vilde de kunne udvikle sig betydelig bedre hos os, istedet for som nu at hæmmes ved at skulle ligge indenfor Toldterritoriet. Jeg tror, at dette endnu mere gjælder om Spritfabriker eller rettere sagt: Spritrectifikationsfabriker, Fabriker som rectificere den raa Sprit og gjøre den stiftet til Udførsel. I Sverige har der ligesom i andre Østersølande, udviklet sig en stor Trafik med Fabrikationen af raa Sprit, og det er Noget, som i høi Grad er kommet dette Land til Gode. Navnlig i de daarlige Egne i Sverige, hvor Kartoffeldriften trives bedst, har man med Held lagt sig efter denne Produktion, og Spritfabrikerne forarbejde denne raa Sprit i temmelig stort Omfang. Priserne paa saadanne Kartoffer i Sverige, som bruges i denne Fabrikation, ere henimod 2 Kr. 50 Ø. pr. Tønde, og det kan altsaa meget godt lønne sig at dyrke Kartoffer, navnlig paa de mindre gode Jorder, især da denne Dyrkning som bekendt renser Jorden og er en god Forløber for Sæddyrkning. Man har klaget meget over, at Landbruget gaar tilbage, at det er stedmoderligt behandlet, at det